

4. Συμπέρασμα

4.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το έγγραφο της Επιτροπής. Είναι προφανές ότι η Επιτροπή έχει καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να εξασφαλίσει την ορθή εφαρμογή των νέων κανονισμών για

τα Διαρθρωτικά Ταμεία σε σχέση με τα προγράμματα του στόχου 1. Ωστόσο, είναι σημαντικό αυτή η αποδοτική αρχή της νέας φάσης προγραμματισμού να ενισχυθεί καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος με επίκαιρες εκθέσεις, παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων στις ίδιες τις περιφέρειες.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS

Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την εξασφάλιση της πραγματικής φορολόγησης των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα»

(2002/C 48/13)

Στις 30 Αυγούστου 2001 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της ΣΕΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα «Οικονομική και Νομισματική Ένωση, Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή», στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 13 Νοεμβρίου 2001, με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Ravoet.

Κατά την 386η σύνοδο ολομέλειας της 28ης και 29ης Νοεμβρίου 2001 (συνεδρίαση της 28ης Νοεμβρίου), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 117 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση:

1. Εισαγωγή

1.1. Η οδηγία αποσκοπεί στην εξασφάλιση της πραγματικής φορολογίας των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα. Συγκεκριμένα, ο στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι οι τόκοι που εισπράττει ο πραγματικός δικαιούχος (φυσικό πρόσωπο) σε ένα κράτος μέλος, ενώ είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, μπορεί να φορολογηθούν πραγματικά, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του τελευταίου (στη συνέχεια «Τόπος κατοικίας»).

1.2. Το κείμενο αυτό αντικαθιστά την πρόταση οδηγίας που υπέβαλε η Επιτροπή στις 20 Μαΐου 1998, στόχος της οποίας ήταν να διασφαλιστεί ένα στοιχειώδες επίπεδο πραγματικής φορολό-

γησης των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων στην Κοινότητα. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εξέδωσε σχετική γνωμοδότηση στις 24 Φεβρουαρίου 1999⁽¹⁾.

2. Το γενικό πλαίσιο

2.1. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Ecofin της 1ης Δεκεμβρίου 1997⁽²⁾, η Επιτροπή στήριξε την πρόταση οδηγίας του 1998 στο γνωστό «μοντέλο συνύπαρξης» σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν είτε το καθεστώς παρακράτησης φόρου στην πηγή όσον αφορά τις πληρωμές τόκων σε φυσικά πρόσωπα που κατοικούν σε άλλα κράτη μέλη, είτε το καθεστώς της παροχής πληροφοριών, ώστε να καταστεί δυνατή η φορολογία.

⁽¹⁾ ΕΕ C 116 της 28.4.1999, σ. 18.

⁽²⁾ ΕΕ C 2 της 6.1.1998, σ 1.

2.2. Μετά από τη συνάντηση Κορυφής του Ελσίνκι⁽¹⁾, που πραγματοποιήθηκε το Δεκέμβριο 1999 και κατά την οποία υιοθετήθηκε η αρχή ότι «όλοι οι πολίτες που κατοικούν σε κράτος ένα μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να καταβάλουν τον οφειλόμενο φόρο για το σύνολο των εσόδων από αποταμιεύσεις», τα κράτη μέλη συμφώνησαν κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Santa Maria de Feira⁽²⁾ ότι η ανταλλαγή πληροφοριών θα πρέπει να διεξάγεται σε όσο το δυνατόν ευρύτερη βάση και ότι αυτό πρέπει να αποτελεί τον τελικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και η Αυστρία διατήρησαν, ωστόσο, τη διακριτική ευχέρεια να εφαρμόζουν για ορισμένο διάστημα τη φορολόγηση στην πηγή, υπό τον όρο ότι θα μεταβιβάζουν ένα ορισμένο μερίδιο των εισοδημάτων στο κράτος κατοικίας του προσώπου που τα προσπορίζεται.

2.3. Συγχρόνως συμφωνήθηκε ότι η Προεδρία του Συμβουλίου και η Επιτροπή θα πρέπει, μόλις τα κράτη μέλη συμφωνήσουν για το βασικό περιεχόμενο της οδηγίας, να αρχίσουν διαπραγματεύσεις με τις Ηνωμένες Πολιτείες και σημαντικές τρίτες χώρες (Ελβετία, Λιχτενστάιν, Μονακό, Ανδόρρα και Άγιο Μαρίνο) προκειμένου να ευνοηθεί η υιοθέτηση ισοδύναμων μέτρων στα κράτη αυτά. Ταυτόχρονα, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεσμεύονται να προωθήσουν ταυτόχρονα τη θέσπιση ίδιων μέτρων σε όλα τα εξαρτημένα ή συνδεδεμένα εδάφη (αγγλονορμανδικές νήσοι, νήσος του Μαν, καθώς και τα εξαρτημένα ή συνδεδεμένα εδάφη της Καραϊβικής).

2.4. Τα βασικά σημεία που θα περιέχει η οδηγία θα προσδιοριστούν από το Συμβούλιο Ecofin, κατά τη συνεδρίασή του στις 26 και 27 Νοεμβρίου 2000⁽³⁾, στις Βρυξέλλες.

2.5. Η Επιτροπή υποστηρίζει αυτή τη νέα προσέγγιση του Συμβουλίου. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι η νέα προσέγγιση αποκλίνει σε μεγάλο βαθμό από τις προηγούμενες αρχές, αποφάσισε να αποσύρει την πρόταση του 1998. Το νέο σχέδιο, με το οποίο επιδιώκεται να αντικατοπτριστούν όσο το δυνατόν πιστότερα τα στοιχεία της συμφωνίας που επιτεύχθηκε μεταξύ των κρατών μελών, δημοσιεύθηκε στις 18 Ιουλίου 2001.

3. Το περιεχόμενο της πρότασης

3.1. Η οδηγία αποσκοπεί στην εξασφάλιση της πραγματικής φορολογίας των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις («πραγματικοί

δικαιούχοι» των εσόδων) των κατοίκων της Κοινότητας που διαμένουν μόνιμα σε άλλο κράτος μέλος. Κατά τα άλλα, δεν αφορά τα εθνικά καθεστώτα για τη φορολογία των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις.

3.2. Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο που εισπράττει τόκους για λογαριασμό του. Κατ' επέκταση, η οδηγία θα ισχύει και σε περίπτωση που οι τόκοι καταβάλλονται σε ορισμένες οντότητες που δεν αποτελούν νομικά πρόσωπα, δεν υπόκεινται στις διατάξεις του κοινού δικαίου για τη φορολογία επιχειρήσεων και δεν συνιστούν Οργανισμό Συλλογικών Επενδύσεων Κινητών Αξιών (ΟΣΕΚΑ) (βλέπε σημείο 3.6).

3.3. Κάθε φυσικό πρόσωπο δικαιούχος τόκων θεωρείται ότι εισπράττει τους τόκους αυτούς για λογαριασμό του, εκτός αν μπορεί να αποδείξει το αντίθετο. Αυτό μπορεί να συμβαίνει παραδείγματος χάρι σε περίπτωση που ενεργεί ως φορέας πληρωμής (βλέπε στη συνέχεια τα σημεία 3.5 και 3.6) ή για λογαριασμό νομικού προσώπου, ΟΣΕΚΑ ή άλλου φορέα που αναφέρεται στο κείμενο της οδηγίας. Αυτό συμβαίνει επίσης στην περίπτωση κατά την οποία ενεργεί για λογαριασμό άλλου φυσικού προσώπου.

3.4. Ο πραγματικός δικαιούχος θα πρέπει να προσδιοριστεί σαφώς και να προσδιοριστεί επίσης ο τόπος κατοικίας. Η οδηγία ορίζει ρητά τους κανόνες σχετικά με το θέμα αυτό οι οποίοι ισχύουν ως βασικά πρότυπα για τα κράτη μέλη. Επίσης, γίνεται διάκριση μεταξύ των συμβατικών σχέσεων που προϋπήρχαν της έναρξης της ισχύος της οδηγίας και των σχέσεων που συνάφθηκαν μετά από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος. Όσον αφορά την πρώτη κατηγορία, χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες που διατίθενται με βάση τις διατάξεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης χρημάτων. Σχετικά με τη δεύτερη κατηγορία θεσπίζονται σαφείς κανόνες.

3.5. Την εφαρμογή της οδηγίας αναλαμβάνει ο φορέας πληρωμής. Συνεπώς, στην πραγματικότητα ο οικονομικός παράγοντας είναι αυτός που καταβάλλει τους τόκους ή τους χορηγεί προς άμεσο όφελος του πραγματικού δικαιούχου, συγκεντρώνει τις πληροφορίες ή επιβάλλει φόρους στην πηγή. Συνήθως πρόκειται για χρηματοπιστωτικό οργανισμό· ωστόσο, σε περίπτωση που η πληρωμή στον τελικό δικαιούχο πραγματοποιείται άμεσα από τον οφειλέτη, ο τελευταίος θεωρείται φορέας πληρωμής.

3.6. Ως φορείς πληρωμής θεωρούνται επίσης οι οντότητες που δεν αποτελούν νομικό πρόσωπο, δεν υπόκεινται στις διατάξεις του κοινού δικαίου σχετικά με τη φορολογία επιχειρήσεων, δεν αποτελούν ΟΣΕΚΑ ή δεν έχουν επιλέξει τη μορφή αυτή. Η εξομοίωση αυτή γίνεται τη στιγμή της εισπράξης ή της απαίτησης της εισπράξης τόκων. Επομένως, η οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται ακριβώς εκείνη τη χρονική στιγμή (αρχή του φορέα πληρωμής κατά την παραλαβή). Συνήθως πρόκειται για οντότητες που δεν ελέγχονται πολύ αυστηρά από τις φορολογικές αρχές. Από τη στιγμή που θεωρούνται φορείς πληρωμής, υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

(1) Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Ελσίνκι στις 10 και 11 Δεκεμβρίου 1999. Ανακοίνωση τύπου αριθ. 00300/1/99 της 11.12.1999 που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (<http://ue.eu.int>).

(2) Παράρτημα IV των συμπερασμάτων του Συμβουλίου της Santa Maria da Feira στις 19/20 Ιουνίου 2000. Ανακοίνωση τύπου αριθ. 200/1/00 της 19.6.2000 που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο του Συμβουλίου.

(3) Συμπεράσματα του Συμβουλίου Ecofin της 26ης και 27ης Νοεμβρίου 2000. Ανακοίνωση τύπου αριθ. 13861/00 (τύπος 453) της 26.11.2000, που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3.7. Το νέο κείμενο περιλαμβάνει έναν ειδικό ορισμό της πληρωμής των τόκων ο οποίος διαφέρει από τον ορισμό που ισχύει στα κράτη μέλη. Στην πράξη καλύπτει όλα τα εισοδήματα από εξόφληση απαιτήσεων, συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιοποιημένων τόκων και τις ομολογίες μηδενικού τοκομεριδίου. Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για το ποσό των τόκων τη στιγμή της μεταβίβασης, της εξαγοράς ή της εξόφλησης αυτών των απαιτήσεων. Συνεπώς, συμπεριλαμβάνονται όλοι οι τόκοι που καταβάλλονται στην Κοινότητα, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας του οφειλέτη.

3.8. Στον ορισμό αυτό συμπεριλαμβάνονται τα έσοδα που προέρχονται σαφώς από τόκους (κατ' εφαρμογήν της αποκαλούμενης «αναδρομικής προσέγγισης») που καταβάλλονται από ΟΣΕΚΑ, οργανισμούς που αναφέρονται στο σημείο 3.6 (οι οποίοι επέλεξαν να εξομοιωθούν με ΟΣΕΚΑ) καθώς και τους φορείς συλλογικών επενδύσεων εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας εμπίπτουν, επίσης, τα εισοδήματα που επιτυγχάνονται από την πώληση, εξαγορά ή εξόφληση μεριδίων ή άλλων κινητών αξιών σε έναν από τους προαναφερθέντες ΟΣΕΚΑ, οντότητες ή φορείς στο βαθμό που υπερβαίνουν το 15 % (40 % κατά την επταετή μεταβατική περίοδο) του ενεργητικού τους σε απαιτήσεις. Σε αυτή την περίπτωση, με βάση την οδηγία, θεωρείται τόκος είτε το μέρος του προϊόντος της πώλησης που αποτελείται από τόκους, είτε — σε περίπτωση που αυτό δεν είναι γνωστό — το σύνολο του ποσού.

3.9. Στα κράτη μέλη που επέλεξαν την ανταλλαγή πληροφοριών, οι φορείς πληρωμής συγκεντρώνουν όλες τις χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την πληρωμή τόκων και τις διαβιβάζουν στην αρμόδια αρχή του κράτους τους.

3.10. Η εν λόγω αρχή διαβιβάζει με τη σειρά της τα συγκεντρωμένα στοιχεία στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ο δικαιούχος. Αυτό συμβαίνει με αυτόματο τρόπο, τουλάχιστον μία φορά ετησίως, εντός 6 μηνών μετά από τη λήξη του έτους κατά το οποίο συγκεντρώθηκαν τα εισοδήματα.

3.11. Η Αυστρία, το Λουξεμβούργο και το Βέλγιο θα υποβάλλουν τα έσοδα από τόκους σε παρακράτηση φόρου στην πηγή κατά τη διάρκεια επταετούς μεταβατικής περιόδου από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της οδηγίας. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, τα εν λόγω κράτη μέλη διατηρούν το δικαίωμα να μην διαβιβάζουν πληροφορίες σε άλλα κράτη μέλη αλλά δικαιούνται να λαμβάνουν παρόμοιες πληροφορίες.

Κατά τα πρώτα τρία έτη της μεταβατικής περιόδου, ο συντελεστής παρακράτησης φόρου που θα εφαρμόσουν τα τρία αυτά κράτη μέλη θα ανέλθει σε 15 % και για το υπόλοιπο διάστημα σε 20 %.

3.12. Τα προαναφερθέντα κράτη μέλη θα πρέπει να προσφέρουν στον πραγματικό δικαιούχο πάντα τη δυνατότητα να εξαιρείται από την επιβολή φόρου στην πηγή. Σε αυτή την περίπτωση φορολογείται μόνο στον τόπο κατοικίας. Για το σκοπό

αυτό θα πρέπει σε αυτά τα τρία κράτη μέλη να εφαρμόζεται η διαδικασία που προαναφέρθηκε στο σημείο 3.9 (ο «πραγματικός δικαιούχος» εξουσιοδοτεί τον φορέα πληρωμής να διαβιβάζει πληροφορίες στις φορολογικές αρχές), και συγχρόνως να επιτρέπεται η χρήση πιστοποιητικού που έχει εκδοθεί από την αρμόδια υπηρεσία του τόπου κατοικίας.

3.13. Κάθε κράτος μέλος που επιβάλλει παρακράτηση φόρου στην πηγή μεταβιβάζει το 75 % των εσόδων αυτών στο κράτος μέλος κατοικίας του πραγματικού δικαιούχου και διατηρεί το 25 % του εν λόγω φόρου.

3.14. Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής αυτής περιόδου τα κράτη μέλη στα οποία ο δικαιούχος έχει τη μόνιμη κατοικία του θα πρέπει να προβλέπουν διαδικασία με στόχο την αποφυγή της διπλής φορολογίας.

3.15. Με βάση την αποκαλούμενη «πατρογονική ρήτρα», εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας οι ομολογίες και άλλοι διαπραγματεύσιμοι δανειακοί τίτλοι, με την προϋπόθεση ότι έχουν εκδοθεί πριν από το Μάρτιο του 2001 ή η έκδοσή τους έχει εγκριθεί πριν από την ημερομηνία αυτή. Σε περίπτωση «συνεχούς» έκδοσης των προαναφερόμενων διαπραγματεύσιμων χρεωστικών τίτλων, ισχύει μια ιδιαίτερη ρύθμιση σχετικά με τις εκδόσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από την 1η Μαρτίου 2002. Εάν όμως πρόκειται για «συνεχή» έκδοση εκ μέρους του κράτους, η έκδοση νέων τίτλων μετά την ημερομηνία αυτή συνεπάγεται ότι η έκδοση εμπίπτει εξ ολοκλήρου στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Αντίθετα, όσον αφορά τις εκδόσεις από άλλους φορείς (ιδιωτικούς), η οδηγία αφορά μόνο τις εκδόσεις που έχουν πραγματοποιηθεί από την προαναφερθείσα ημερομηνία και μετά. Οι εξαιρέσεις αυτές ισχύουν μόνο κατά τη διάρκεια της επταετούς μεταβατικής περιόδου που προαναφέρθηκε στο σημείο 3.11.

3.16. Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και η Αυστρία μπορούν να μην εφαρμόσουν τη φορολογία στην πηγή στους φόρους που καταβάλλονται επί εκδόσεων διεθνών οργανισμών στο βαθμό που αυτό συμβιβάζεται με τις διατάξεις των διεθνών συνθηκών που έχουν υπογράψει τα κράτη μέλη.

3.17. Τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιβάλλουν και άλλες φορολογίες στην πηγή (π.χ. με τη μορφή χρεώσεων) στα ίδια εισοδήματα. Η δυνατότητα αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με τη φορολόγηση στην πηγή που προβλέπεται στην οδηγία (βλέπε σημείο 3.11.).

3.18. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα απαραίτητα εθνικά μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν στους κανόνες της οδηγίας πριν από την 1η Ιανουαρίου 2004.

3.19. Κάθε τρία έτη η Επιτροπή θα υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας. Στη συνέχεια θα γίνονται οι απαραίτητες προσαρμογές.

4. Γενικές παρατηρήσεις

4.1. Η ΟΚΕ έχει εκφράσει επανειλημμένα τη γνώμη της σχετικά με τη φορολογία των εισοδημάτων από διασυνοριακές αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων και συγκεκριμένα στη γνωμοδότηση με τίτλο «Άμεση και έμμεση φορολογία»⁽¹⁾, στη γνωμοδότηση με θέμα «Φορολογία στην Ευρωπαϊκή Ένωση — Έκθεση για την εξέλιξη των φορολογικών συστημάτων»⁽²⁾ καθώς και στη γνωμοδότηση για την προηγούμενη πρόταση οδηγίας⁽³⁾.

4.2. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι από τη δημοσίευση της προηγούμενης πρότασης οδηγίας το 1998 και μετά καταβλήθηκαν πολυάριθμες προσπάθειες στον τομέα αυτό από όλους τους ενδιαφερόμενους. Τόσο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο όσο και το Συμβούλιο των Υπουργών οικονομικών, καθώς και οι διαδοχικές προεδρίες αλλά και η Επιτροπή με τις υπηρεσίες της κατέβαλαν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου να σημειωθεί πρόοδος στον τομέα αυτό. Τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν είναι σημαντικά.

4.3. Το αντικείμενο της οδηγίας αποτελεί μέρος της δέσμης φορολογικών μέτρων (η «φορολογική δέσμη») για τα οποία συμφώνησε το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών την 1η Δεκεμβρίου 1997. Κατ' αρχήν θεωρείται αναπόσπαστο μέρος του συνόλου που αποτελείται από τον κώδικα δεοντολογίας σχετικά με την ρύθμιση της φορολογίας των επιχειρήσεων καθώς και με ένα κοινοτικό καθεστώς για την πληρωμή τόκων και δικαιωμάτων μεταξύ επιχειρήσεων. Συμφωνήθηκε, επίσης, οι εργασίες σχετικά με τα συστατικά στοιχεία της δέσμης να προωθηθούν σύμφωνα με ένα παράλληλο χρονοδιάγραμμα. Στόχος είναι να επιτευχθεί, στο μέτρο του δυνατού, το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2002, οριστική συμφωνία για τη συνολική δέσμη. Σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ, ο σεβασμός αυτής της αρχής της παράλληλης προόδου των εργασιών σχετικά με τα τρία στοιχεία της δέσμης είναι πάρα πολύ σημαντικός. Ο συντονισμός της φορολογίας των αποταμιεύσεων στην Κοινότητα αποτελεί εξάλλου παράγοντα καθοριστικής σημασίας, ο οποίος θα επιτρέψει να σημειωθεί πρόοδος σε ορισμένες άλλες διεργασίες για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

4.4. Υπενθυμίζουμε επίσης ότι δύο κράτη μέλη, η Αυστρία και το Λουξεμβούργο δήλωσαν ότι θα συμφωνήσουν με την οδηγία για τη φορολογία των εισοδημάτων από αποταμιεύσεις μόνο όταν θα μεσολαβήσει δεσμευτική απόφαση για την άρση 66 παλιότερων φορολογικών μέτρων που συνεκτιμώνται στα πλαίσια της εφαρμογής του κώδικα δεοντολογίας⁽⁴⁾.

4.5. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την εξεταζόμενη πρόταση οδηγίας. Η επιλογή της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των

κρατών μελών ως απώτερος στόχος, επιτρέπει την φορολόγηση των εισοδημάτων από διασυνοριακές αποταμιεύσεις υπό μορφή τόκων με το συντελεστή ο οποίος ισχύει κανονικά για τον δικαιούχο. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να αναχαιτιστεί ο αθέμιτος ανταγωνισμός στον τομέα της φορολογίας.

Η ΟΚΕ λαμβάνει γνώση του γεγονότος ότι η παρούσα πρόταση οδηγίας αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου συνόλου, της λεγόμενης δέσμης φορολογικών μέτρων, ότι κανένα από τα τρία μέρη της δέσμης αυτής δεν μπορεί να υλοποιηθεί μεμονωμένα καθώς και ότι οι σχετικές εργασίες στους επιμέρους τομείς θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σύμφωνα με ένα παράλληλο χρονοδιάγραμμα λαμβάνει, επίσης, γνώση των πολιτικών δηλώσεων ορισμένων κρατών μελών.

4.6. Η πρόταση οδηγίας είναι αποτέλεσμα εντατικών συζητήσεων μεταξύ των κρατών μελών (κυρίως σε επίπεδο Συμβουλίου και Συμβουλίου Ecofin) και αντικατοπτρίζει τα πορίσματα των συζητήσεων αυτών. Επιτεύχθηκε μια πολιτική ισορροπία και επομένως η ΟΚΕ δεν επιθυμεί να διαμφισβητήσει την κοινή θέση των κρατών μελών ιδίως αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι και οι προηγούμενες ρυθμίσεις δεν πρόσφεραν ικανοποιητική λύση. Αντιθέτως, συνέβαλαν στη διατήρηση ορισμένων αντιθέσεων μεταξύ κρατών μελών που εξαγουν και κρατών μελών που εισάγουν κεφάλαια καθώς και στη μόνο μερική επίλυση ορισμένων προβλημάτων όπως η μετατόπιση των αγορών και των κεφαλαίων (π.χ. ομόλογα σε ευρώ). Συνεπώς, η ΟΚΕ θα περιοριστεί στη διατύπωση ορισμένων παρατηρήσεων γενικού χαρακτήρα και στην εξέταση ορισμένων τεχνικών πτυχών.

4.7. Η ΟΚΕ κρίνει ότι δικαίως συμπεριλήφθηκαν στη συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών οι ανησυχίες σχετικά με την διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών χρηματαγορών⁽⁵⁾. Θα πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί μέριμνα, ώστε οι χρηματαγορές να μην βρεθούν σε μειονεκτική θέση, με κίνδυνο να μεταφερθούν τα κεφάλαια εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το συμπέρασμα του Συμβουλίου σύμφωνα με το οποίο μόνο στην περίπτωση που «υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις όσον αφορά την εφαρμογή των ιδίων μέτρων στα εξαρτημένα ή συνδεδεμένα εδάφη και ισοδύναμων μέτρων στις προαναφερθείσες χώρες ... το Συμβούλιο θα αποφασίσει σχετικά με την έκδοση και την εφαρμογή της Οδηγίας το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002, και δη με ομοφωνία»⁽⁶⁾. Σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ, πρόκειται προφανώς για ένα σημαντικό πολιτικό μέσο το οποίο μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό, αν όχι καθοριστικό, ρόλο κατά την τελική φάση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

(1) ΕΕ C 82 της 19.3.1996.

(2) ΕΕ C 296 της 29.9.1997.

(3) ΕΕ C 212 της 28.4.1999.

(4) Συμπεράσματα Ecofin — Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Βρυξέλλες 26 & 27 Νοεμβρίου 2000 — Ανακοίνωση Τύπου 13.861/60 — Δηλώσεις που καταχωρήθηκαν στα πρακτικά του Συμβουλίου α), 1.

(5) Βλέπε σημείο 2.8.

(6) Συμπεράσματα της Προεδρίας του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Santa Maria da Feira της 19ης & 20ης Νοεμβρίου 2000.

4.8. Οι προαναφερθείσες συμφωνίες κρίνεται ότι είναι εξαιρετικά σημαντικές προκειμένου να καταπολεμηθεί και να προληφθεί η φοροαποφυγή ή/και φοροδιαφυγή εκ μέρους κατοίκων της ΕΕ. Οι συμφωνίες αυτές έχουν ζωτική σημασία για τα φορολογικά έσοδα των κρατών μελών. Πράγματι, χωρίς αυτές θα ήταν εξαιρετικά εύκολο για τους φορολογούμενους να μειώσουν αισθητά ή να αποφύγουν εντελώς την φορολογική επιβάρυνση, μεταφέροντας τα κεφάλαιά τους είτε σε περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις οποίες δεν ισχύει η οδηγία, είτε σε εξαρτώμενα ή συνδεδεμένα εδάφη με κράτος μέλος ή παρόμοια χρηματοπιστωτικά κέντρα.

4.9. Είναι ευνόητο ότι η κατάρτιση της οδηγίας δεν είναι καθόλου εύκολη, από τεχνική άποψη. Αυτό βέβαια δεν αναιρεί την υποχρέωση να επιδιώκεται πλήρης διαφάνεια και απλότητα. Σε πολλά σημεία της ενημερωτικής έκθεσης της πρότασης οδηγίας υπογραμμίζεται η ανάγκη να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί καθώς και να περιοριστούν σε ένα λογικό επίπεδο οι επιβαρύνσεις των φορέων πληρωμής. Ωστόσο, τίθεται το ερώτημα αν ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται πράγματι με την εξεταζόμενη πρόταση και αν η ανησυχία αυτές λαμβάνονται πραγματικά υπόψη. Εάν ληφθούν υπόψη η πολυπλοκότητα αλλά και τα πραγματικά προβλήματα εφαρμογής, προκύπτει το ερώτημα αν υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις ώστε η οδηγία να εφαρμοστεί χωρίς να επιφέρει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην ΕΕ. Ο κίνδυνος των στρεβλώσεων του ανταγωνισμού πρέπει να αποφευχθεί όχι μόνο έναντι τρίτων χωρών αλλά και εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με αυτή την έννοια θα ήταν ευκαταίο να τεθούν στη διάθεση όλων των φορέων πληρωμής όλων των κρατών μελών, κατάλογοι οι οποίοι να συμπεριλαμβάνουν τις κατηγορίες νομικών προσώπων και οντοτήτων τα κέρδη των οποίων φορολογούνται σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες για τις επιχειρήσεις (με την έννοια του άρθρου 2, παρ. 1 (β) του σχεδίου οδηγίας) αλλά δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

4.10. Ένας άλλος όρος που πρέπει επίσης να πληρείται κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου είναι η ίση μεταχείριση των κρατών μελών που εφαρμόζουν αμέσως την αρχή της αυτόματης πληροφόρησης με τα τρία κράτη μέλη τα οποία απαλλάσσονται από την αρχή αυτή, εφόσον επιβάλλουν το καθεστώς παρακράτησης φόρου στην πηγή. Οι δυσκολίες προσαρμογής που αντιμετωπίζουν οι φορείς πληρωμής μπορεί να έχουν πολύ πιο εκτεταμένες συνέπειες σε χώρες που επέλεξαν το καθεστώς παρακράτησης φόρου στην πηγή απ' ό,τι σε άλλες χώρες, οι οποίες υποχρεούνται να συγκεντρώνουν πληροφορίες.

4.11. Η Επιτροπή έχει επισυνάψει στην πρόταση οδηγίας ένα έντυπο αξιολόγησης των επιπτώσεων. Στο έντυπο αυτό εξετάζονται κυρίως οι ενδεχόμενες επιπτώσεις για τις επιχειρήσεις. Η Επιτροπή καταλήγει στο έντυπο αυτό σχεδόν αποκλειστικά σε θετικές διαπιστώσεις: όταν αναφέρεται σε κάποιον κίνδυνο είτε τον θεωρεί υπερβολικά μικρό ώστε να τον λάβει υπόψη, είτε προβάλλει επιχειρήματα σύμφωνα με τα οποία ήδη έχουν ληφθεί τα μέγιστα δυνατά μέτρα προκειμένου να περιορισθεί το μειονέκτημα αυτό. Ιδιαίτερα όσον αφορά τις επιπτώσεις για τους φορείς πληρωμής (μεταξύ άλλων το κόστος και η επιβάρυνση για τους φορείς

αυτούς) η Επιτροπή εκφράζεται με πολύ συγκρατημένο τρόπο ενώ στην πραγματικότητα υπάρχουν σοβαρές ανησυχίες στον τομέα αυτό και ιδιαίτερα στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η ΟΚΕ διερωτάται μήπως υπάρχουν δυνατότητες βελτίωσης της διαδικασίας, ώστε να επιτευχθεί μια πιο ισορροπημένη αξιολόγηση των επιπτώσεων. Ως παράδειγμα μπορεί να αναφερθεί η προσέγγιση που επέλεξε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα η οποία προτίθεται να επιβάλλει πρόσθετες υποχρεώσεις για τις στατιστικές εκθέσεις για τα πιστωτικά ιδρύματα της ευρωζώνης. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα προσπαθεί να αξιολογήσει τις συνέπειες των προγραμματισμών της μέσω μιας διαδικασίας που εφαρμόζεται εντός του ευρωσυστήματος (συμμετοχή των εθνικών τραπεζών), καθώς και μέσω της διαβούλευσης με τους ενδιαφερόμενους κλάδους (μέσω σχετικής έρευνας («fact-finding exercise») εξετάζονται κυρίως οι δυνατότητες εφαρμογής των προγραμμάτων της και σε μια έρευνα εξέτασης του κόστους εκτιμώνται το κόστος και οι επιβαρύνσεις που αφορούν μεταξύ άλλων και τα πιστωτικά ιδρύματα).

4.12. Η αρχή της αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ κρατών μελών, όπως προβλέπεται στην Πρόταση Οδηγίας εφαρμόζεται για πρώτη φορά. Παρόμοια αρχή δεν εφαρμόστηκε ποτέ παλαιότερα και συνεπώς κατά την αρχική φάση δεν μπορεί παρά να υπάρξουν ορισμένοι κίνδυνοι. Πέρα από αυτό, όμως, αυτό που έχει σημασία για την ΟΚΕ είναι το σύστημα που προβλέπεται να εφαρμοστεί και να λειτουργήσει και να επιτρέψει να επιτευχθούν τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα, εφόσον διατεθούν οι απαραίτητοι οικονομικοί και ανθρωπίνι πόροι. Αυτό αφορά τόσο τις εθνικές (φορολογικές) αρχές των επιμέρους κρατών μελών όσο και τους φορείς πληρωμής. Συνεπώς, έχει ιδιαίτερη σημασία να συνδυαστεί η αποτελεσματικότητα του συστήματος με τη δυνατότητα εφαρμογής του στην πράξη.

4.13. Κατά την εξέταση των νέων κειμένων διαπιστώθηκε ότι ο στόχος του νέου σχεδίου οδηγίας άλλαξε αισθητά. Συνεπώς δεν πρόκειται πλέον καταρχήν για τη διασφάλιση ενός ελάχιστου επιπέδου φορολόγησης των πραγματικών εισοδημάτων από αποταμιεύσεις με τη μορφή τόκων στο εσωτερικό της Κοινότητας, αλλά στο εξής για τη διασφάλιση της φορολόγησης των εισοδημάτων αυτών σύμφωνα με τους κανόνες του κράτους του πραγματικού δικαιούχου.

Εξάλλου το καθεστώς της παρακράτησης φόρων περιλαμβάνεται στη νέα πρόταση στο κεφάλαιο III με τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις». Στην αιτιολογική έκθεση καθώς και στα αιτιολογικά σημεία που προηγούνται της οδηγίας, αναφέρεται ότι 3 κράτη μέλη μόνο μπορούν να εφαρμόσουν το καθεστώς αυτό για μια ορισμένη περίοδο, προκειμένου να τους παρασχεθεί περισσότερος χρόνος για να προσαρμόσουν τη νομοθεσία τους στο σύστημα αυτόματης ανταλλαγής πληροφοριών. Η νέα παρουσίαση της πραγματικότητας δημιουργεί ερωτήματα: πράγματι, τα 3 κράτη μέλη τα οποία επέλεξαν να επιβάλουν καθεστώς παρακράτησης φόρου στην πηγή είναι ακριβώς εκείνα τα κράτη μέλη τα οποία αναγνωρίζουν την υποχρέωση διακριτικότητας εκ μέρους του τραπεζίτη ή το τραπεζικό και φορολογικό απόρρητο. Διαπιστώνεται, συνεπώς, ότι πρόκειται για ένα καθεστώς φορολογικής παρακράτησης που αρμόζει περισσότερο σ' αυτές τις αρχές.

Ακόμη και ο ΟΟΣΑ, μολονότι στα τελικά συμπεράσματά του ακολουθεί διαφορετικό προσανατολισμό, επιβεβαίωσε πρόσφατα τη σημασία της υποχρέωσης της διακριτικότητας και του τραπεζικού και φορολογικού απόρρητου σε μια μελέτη⁽¹⁾ που δημοσιεύθηκε πέρυσι και είχε ως θέμα την καλύτερη πρόσβαση των φορολογικών υπηρεσιών στα τραπεζικά δεδομένα.

Δεδομένου ότι το νέο κείμενο δεν αναφέρει σε κανένα σημείο τις αρχές αυτές φαίνεται σαν να θέλει να περιορίσει την αξία τους. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, έχει καθοριστική σημασία, τόσο οι τρίτες χώρες όσο και τα εξαρτώμενα ή συνδεδεμένα εδάφη, να αναπτύξουν ταυτόχρονα ισοδύναμα ή ταυτόσημα καθεστώτα όσον αφορά το περιεχόμενο και τη λειτουργία. Ωστόσο, φαίνεται ευνόητο ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι δυνατότητες να επιτευχθεί συμφωνία με μία από τις προαναφερθείσες χώρες ή με κάποιο από τα προαναφερθέντα εδάφη, είναι αβέβαιες από τη στιγμή που δεν συμπεριλαμβάνεται ευθύς εξ αρχής η δυνατότητα της φορολογικής παρακράτησης.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι το κείμενο της πρότασης οδηγίας δημιουργεί σοβαρά ερωτήματα σε διάφορους τομείς. Χωρίς να επιδιώκεται η αμφισβήτηση όλων των στόχων των σχετικών διατάξεων, κρίνεται χρήσιμο να επικεντρωθεί η προσοχή στα προβλήματα που ενδέχεται να αντιμετωπίσει κάθε φορέας ο οποίος υποχρεούται να εφαρμόσει την οδηγία και ιδιαίτερα οι φορείς πληρωμών.

5.2. Ένα πρώτο ερώτημα αφορά την επιβάρυνση των εισοδημάτων των Οργανισμών Συλλογικής Επένδυσης Κινητών Αξιών (ΟΣΕΚΑ), οι οποίοι επενδύουν τουλάχιστον το 15 % (40 % κατά τη μεταβατική περίοδο) του ενεργητικού τους σε απαιτήσεις⁽²⁾. Το όριο αυτό θεσπίστηκε για να αποφευχθεί η υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής των ΟΣΕΚΑ που δεν επενδύουν παρά μόνο δευτερευόντως σε πιστώσεις και για να καλυφθούν οι ανάγκες τους όσον αφορά τη ρευστότητα. Προκειμένου να αποφευχθεί η υπαγωγή σχεδόν όλων των ΟΣΕΚΑ στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, είναι απαραίτητο να αυξηθεί αισθητά το ποσοστό αυτό. Άλλωστε, δεν είναι εύκολο για ένα φορέα πληρωμής, ο οποίος δεν βρίσκεται σε άμεση επαφή με τους ΟΣΕΚΑ, να γνωρίζει την επενδυτική πολιτική των οργανισμών αυτών.

5.3. Εξάλλου, σε σχέση πάλι με τα εισοδήματα των ΟΣΕΚΑ, η ΟΚΕ παρατηρεί ότι η ορολογία που χρησιμοποιείται στον ορισμό των σχετικών εισοδημάτων δεν είναι πάντοτε σαφής και ότι στον ορισμό της πληρωμής τόκων, εκτός από τους τόκους αυτούς καθαυτούς, περιλαμβάνονται και στοιχεία τα οποία δεν απορρέουν από τους στόχους της οδηγίας.

5.4. Είναι κατανοητό ότι, προκειμένου να καλυφθούν ορισμένα κενά της οδηγίας, ορισμένες υβριδικές οντότητες⁽³⁾ (οι οποίες δεν είναι νομικά πρόσωπα, δεν φορολογούνται επί των κερδών βάσει των γενικών ρυθμίσεων φορολογίας των επιχειρήσεων, και δεν συνιστούν ΟΣΕΚΑ). Όπως και να έχουν τα πράγματα, η λύση που προβλέπεται δεν είναι εύκολο να εφαρμοστεί στην πράξη. Εξάλλου, οι υποχρεώσεις που επιβάλλονται σε οργανισμούς που καταβάλλουν τόκους σε παρόμοιους φορείς είναι υπερβολικές. Αυτό συμβαίνει π.χ. όσον αφορά την υποχρέωση δήλωσης στις εθνικές αρχές του ποσού των τόκων που έχουν καταβληθεί στους εν λόγω φορείς.

5.5. Οι κανόνες σχετικά με τον προσδιορισμό της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου⁽⁴⁾ υπερβαίνουν τα όρια των κανόνων που εφαρμόζονται στα πλαίσια της καταπολέμησης της νομιμοποίησης χρημάτων. Η συμπληρωματική διάκριση ανάλογα με την περίοδο κατά την οποία συνάφθηκαν οι συμβατικές σχέσεις αποτελεί οπωσδήποτε άσκοπη επιπλοκή και επομένως πρέπει να επιβεβαιωθεί σαφώς ότι ο φορέας πληρωμής δεν μπορεί να θεωρείται υπεύθυνος για τον ακριβή ορισμό του φορολογικού τύπου εγκατάστασης του πραγματικού δικαιούχου. Ο προσδιορισμός αυτός εμπίπτει στις αρμοδιότητες των φορολογικών αρχών. Εξάλλου, οι προβλεπόμενοι κανόνες για τα άτομα τα οποία διαθέτουν διαβατήριο κράτους μέλους αλλά έχουν την φορολογική τους κατοικία εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ανεφάρμοστοι, όταν το τρίτο κράτος μέλος αρνείται να εκδώσει πιστοποιητικό σχετικά με τον τόπο κατοικίας.

5.6. Το κείμενο επιτρέπει επίσης στα κράτη μέλη να υπολογίζουν τους τόκους σε ετήσια βάση και να θεωρούν την κατάσταση αυτή ως πληρωμή τόκων⁽⁵⁾. Οι λόγοι, αλλά και οι στόχοι της διάταξης αυτής δεν διευκρινίζονται. Η πρακτική εφαρμογή του μέτρου αυτού, εκτός του ότι κρίνεται αδύνατη, μπορεί να οδηγήσει στη μετακίνηση κεφαλαίων προς άλλα κράτη μέλη στα οποία δεν ισχύει αυτή η επιλογή.

5.7. Η ρήτρα των «πατρογονικών δικαιωμάτων»⁽⁶⁾ εισάγει μια διάκριση μεταξύ των χρεωστικών τίτλων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και των υπόλοιπων τίτλων. Στην πράξη αυτό δεν είναι καθόλου εύκολο να εφαρμοστεί, ιδιαίτερα όσον αφορά τους χρεωστικούς τίτλους που έχουν εκδοθεί εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όσον αφορά τις «συνεχείς» εκδόσεις, το σύστημα που προβλέπεται για τις κρατικές εκδόσεις καθώς και αυτές «ισότιμων» φορέων δεν είναι δυνατό να εφαρμοστεί στην πράξη παρά μόνο εφόσον χορηγηθούν στους φορείς πληρωμής συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την τελευταία κατηγορία εκδοτών.

(1) Έγγραφο της Επιτροπής «Committee on fiscal affairs» του ΟΟΣΑ: «Improving access to bank information for tax purposes», που δημοσιεύτηκε στις 12 Απριλίου 2000 — Έγγραφο DAFPE/CFE (2000) 4/FINAL.

(2) Άρθρα 6.1, 2, 3, 6, 7 και 8 καθώς και ανωτέρω σημείο 3.8.

(3) Άρθρο 4.2. και σημείο 3.6.

(4) Άρθρο 3. και σημείο 3.4.

(5) Άρθρο 6.5.

(6) Άρθρο 15. και ανωτέρω σημείο 3.15.

5.8. Η διαδικασία σχετικά με την αποφυγή της διπλής φορολόγησης εφαρμόζεται όταν ο πραγματικός δικαιούχος έχει καταβάλει φόρους στην πηγή, υψηλότερους από τους φόρους που οφείλει πραγματικά στον τόπο διαμονής. Το κείμενο της οδηγίας δεν διευκρινίζει σαφώς αν η αρχή αυτή ισχύει και στην περίπτωση όπου τα εισοδήματα απαλλάσσονται από τη φορολογία στο κράτος διαμονής· αυτό πρέπει να διευκρινισθεί στην οδηγία.

5.9. Ορισμένες διαδικασίες που προβλέπει το κείμενο της οδηγίας διαφέρουν ανάλογα με το αν αναφέρονται στη περίοδο πριν από τη θέση σε εφαρμογή της οδηγίας ή μετά από την ημερομηνία αυτή. Επομένως, η διάταξη αυτή έχει αναδρομικό χαρακτήρα. Προκειμένου να αποφευχθεί αυτό θα πρέπει οι τροποποιήσεις να ισχύουν από την ημερομηνία εφαρμογής των εθνικών διατάξεων για την υλοποίηση της οδηγίας.

5.10. Εξάλλου είναι απαραίτητο να διαθέτουν οι φορείς πληρωμής μια ικανοποιητική χρονική περίοδο από την ημερομηνία δημοσίευσης των εθνικών κανόνων έως την ημερομηνία εφαρμογής τους, ώστε να είναι σε θέση να προσαρμόσουν το σύστημά τους στις απαιτήσεις των κανόνων αυτών (κυρίως στον τομέα πληροφορικής). Για το σκοπό αυτό, λαμβανομένων υπόψη των επιπτώσεων της οδηγίας, θεωρείται εύλογο το διάστημα αυτό να ανέρχεται σε ένα έτος τουλάχιστον. Άλλωστε, το κείμενο δεν περιέχει σχετικές διευκρινίσεις. Επίσης, θα ήταν σκόπιμο η ημερομηνία θέσης σε εφαρμογή των κανόνων αυτών και η μετάβαση προς το οριστικό καθεστώς να συμπίπτουν με την ημερομηνία έναρξης του νέου ημερολογιακού έτους.

5.11. Κατά τον ίδιο τρόπο, η ΟΚΕ παρατηρεί ότι ορισμένα άλλα εισοδήματα «δεν αναφέρονται» στην οδηγία, όπως, για παράδειγμα, ορισμένα εισοδήματα από ασφάλειες. Διαπιστώνεται ότι τα προϊόντα τα οποία καλύπτουν κυρίως βιομετρικούς κινδύνους αλλά μπορούν να συγκριθούν ή να εξομοιωθούν με επενδύσεις σε χρεόγραφα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας σημειώνουν επί του παρόντος σημαντική επιτυχία. Η μοναδική αναφορά τα αιτιολογικά σημεία της οδηγίας σύμφωνα με την οποία «το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να περιοριστεί στη φορολογία ... υπό μορφή τόκων που απορρέουν από απαιτήσεις, προς αποφυγή τυχόν θεμάτων που σχετίζονται με τη φορολόγηση συντάξεων και ασφαλιστικών παροχών»⁽¹⁾ δεν είναι ιδιαίτερα πειστική εφόσον συμπεριλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής τα δικαιώματα από μετοχές και μερίσματα των ΟΣΕΚΑ. Άλλωστε και η ίδια η Επιτροπή, στην ανακοίνωση που εξέδωσε πρόσφατα σχετικά με την «κατάργηση των φορολογικών εμποδίων στη διασυνοριακή παροχή επαγγελματικών συντάξεων»⁽²⁾ δήλωσε ότι η ανταλλαγή πληροφοριών, όπως προτείνεται στην εξεταζόμενη πρόταση οδηγίας, αποτελεί την καλύτερη εγγύηση για τη διασφάλιση των φορολογικών εισοδημάτων των κρατών μελών.

5.12. Μια άλλη δυσκολία που πρέπει να αναφερθεί είναι ο προσδιορισμός της βάσης φορολόγησης για την εφαρμογή της οδηγίας στην πληρωμή τόκων που προκύπτουν από την πώληση, την εξαγορά, ή την εξόφληση απαιτήσεων. Αυτό είναι ακόμη πιο

σημαντικό, επειδή ένα σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών όπως αυτό που προβλέπεται στα κείμενα δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί ποτέ σε τέτοια κλίμακα. Εξάλλου, η αρχή της «ισότητας των συνθηκών» δεν πρέπει να εφαρμόζεται μόνο με τις τρίτες χώρες (βλέπε σημείο 4.7) αλλά και στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Σε αυτό το πλαίσιο προβλέπεται η αρχή της εφαρμογής της κατανομής των εσόδων ανάλογα με την περίοδο κατοχής της απαίτησης από τον πραγματικό δικαιούχο. Ωστόσο, η κατανομή των εσόδων δεν προβλέπεται ρητώς παρά για τις περιπτώσεις που εφαρμόζεται το σύστημα φορολογικής παρακράτησης⁽³⁾.

Η ΟΚΕ διερωτάται σχετικά, μήπως η εφαρμογή της αρχής αυτής θα πρέπει να γενικευθεί και να ισχύει στις περιπτώσεις που υπάγονται στο σύστημα ανταλλαγής πληροφοριών.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της πρότασης οδηγίας⁽⁴⁾, οι πληροφορίες μπορεί να αφορούν στοιχεία σχετικά με το ποσό των τόκων που καταβλήθηκαν.

Το ζήτημα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στην περίπτωση που υφίστανται συγκριτικά μεγάλες διαφορές όσον αφορά τη βάση για την εφαρμογή της οδηγίας, οι οποίες θα μπορούσαν να προκύψουν εάν δεν υπάρξουν σαφείς κανόνες στον τομέα αυτό. Αυτό θα συμβεί π.χ. κατά την πώληση απαιτήσεων κεφαλαιοποίησης μετά από μια ορισμένη περίοδο κατοχής (π.χ. ομολογίες μηδενικού τοκομεριδίου, οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες, ΟΣΕΚΑ κεφαλαιοποίησης κ.λπ.). Η διαπίστωση ότι η προβληματική αυτή ήδη υφίσταται και ότι επομένως δεν χρειάζεται ρύθμιση στα πλαίσια της οδηγίας αυτής δεν αποτελεί πειστικό επιχείρημα, εάν ληφθεί υπόψη ο στόχος που επιδιώκεται με την οδηγία καθώς και το γεγονός ότι ο καθορισμός της βάσης εφαρμογής αποτελεί ουσιαστικό μέρος της υλοποίησης του στόχου αυτού. Άλλωστε, οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα (βλέπε σημείο 4.9).

Το ίδιο πρόβλημα θα ήταν δυνατό επίσης να προκύψει εάν τα εισοδήματα εκφράζονται σε ξένα νομίσματα. Το κείμενο της οδηγίας δεν προβλέπει κανόνες μετατροπής. Εδώ θα πρέπει επίσης να βρεθεί μια λύση που να είναι σαφής και αδιαμφισβήτητη.

6. Συμπεράσματα

6.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει το σχέδιο οδηγίας το οποίο επιδιώκει ως τελικό στόχο την αμοιβαία ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των κρατών μελών. Η προσέγγιση αυτή οδηγεί σε μια ορθή φορολογία του πραγματικού δικαιούχου, αναχαιτίζει τον αθέμιτο ανταγωνισμό στο φορολογικό τομέα μεταξύ των κρατών μελών και συμβάλλει στη δίκαιη κατανομή των εσόδων από φόρους.

(1) Αιτιολογική σκέψη (15).

(2) Com (2001) 214 τελικό.

(3) Άρθρο 11.3.

(4) Άρθρο 8.2.

6.2. Η ΟΚΕ διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι όλοι οι ενδιαφερόμενοι στον τομέα αυτό κατέβαλαν κατά την τελευταία περίοδο σοβαρές προσπάθειες προκειμένου να βρεθεί λύση για το ζήτημα αυτό. Το προτεινόμενο κείμενο αποτελεί συμβιβαστική λύση η οποία αντικατοπτρίζει την κοινή θέση των κρατών μελών.

6.3. Η ΟΚΕ κρίνει σκόπιμο να ακολουθηθεί και στο μέλλον το παράλληλο χρονοδιάγραμμα με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας για το σύνολο της δέσμης φορολογικών μέτρων που υιοθετήθηκε την 1η Δεκεμβρίου 1997 μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες (δηλαδή, έως τα τέλη του 2002), μέρος της οποίας αποτελεί το προτεινόμενο σχέδιο οδηγίας συμπεριλαμβανομένου του κώδικα δεοντολογίας για τη φορολογία των επιχειρήσεων και της κοινωνικής ρύθμισης για τους τόκους και τα δικαιώματα.

6.4. Η ΟΚΕ συμπεριζείται απόλυτα τις ανησυχίες που εκφράζονται σχετικά με τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής αγοράς και τα ευρωπαϊκά χρηματοπιστωτικά κέντρα. Υπό το πρίσμα αυτό έχει θεμελιώδη σημασία να διασφαλιστεί προηγουμένως ότι τα ίδια μέτρα θα εφαρμοστούν στα εξαρτημένα ή συνδεδεμένα εδάφη και ότι θα θεσπιστούν ισοδύναμα μέτρα σε ορισμένα σημαντικά οικονομικά κέντρα σε όμορες χώρες. Οι συμφωνίες αυτές έχουν άλλωστε ιδιαίτερη σημασία για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής ή της απάτης εκ μέρους προσώπων που διαμένουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σχετικά με το θέμα αυτό, η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την απόφαση που έλαβε το Συμβούλιο Ecofin στις 16 Οκτωβρίου 2001 στο Λουξεμβούργο, η οποία προβλέπει εντολή διαπραγμάτευσης με τις έξι κυριότερες τρίτες χώρες στον τομέα της φορολογίας και της αποταμίευσης, δηλαδή τις ΗΠΑ, την Ελβετία, το Λίχτενσταϊν, το Μονακό, την Ανδόρα και τον Άγιο Μαρίνο,

προκειμένου οι εν λόγω χώρες να υιοθετήσουν μέτρα ισοδύναμα με αυτά τα οποία εφαρμόζονται στην Κοινότητα ⁽¹⁾.

6.5. Σχετικά με το προτεινόμενο κείμενο η ΟΚΕ εκφράζει την άποψη ότι θα πρέπει να είναι αποτελεσματικό αλλά συγχρόνως όσο το δυνατό απλούστερο. Καλεί δε όλους τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν το προτεινόμενο κείμενο σε μια κριτική εξέταση και να προτείνουν στη συνέχεια βελτιώσεις, όπου αυτό είναι δυνατό. Επίσης, έχει σημασία να διατηρηθεί το κόστος εφαρμογής του μέσα σε ορισμένα όρια. Οι δημόσιες αρχές αλλά και οι φορείς πληρωμής θα πρέπει να αναλάβουν τις ευθύνες που τους αναλογούν.

Εξάλλου, η ΟΚΕ κρίνει ότι το πεδίο εφαρμογής της πρότασης οδηγίας για τη φορολογία εισοδημάτων από τόκους πρέπει να είναι όσο το δυνατό πιο συνεκτικό και ευρύ. Δεδομένου ότι το κείμενο αυτό περιλαμβάνει ήδη στον ορισμό της αντιστοιχίας έννοιας τους τόκους που προκύπτουν άμεσα από πιστώσεις καθώς και αυτούς που απορρέουν έμμεσα από επενδύσεις σε ορισμένους ΟΣΕΚΑ, η ΟΚΕ κρίνει ότι πρέπει να εξεταστεί επίσης αν θα ήταν σκόπιμο να συμπεριληφθούν και άλλες επενδύσεις από τις οποίες προκύπτουν εμμέσως τόκοι, όπως, για παράδειγμα, ορισμένα προϊόντα ασφαλειών.

6.6. Τέλος, η ΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη προϋπόθεση να συμμετάσχουν οι φορείς πληρωμής όσο το δυνατόν εντατικότερα στην περαιτέρω επεξεργασία του σχεδίου, δεδομένου ότι θα διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο κατά την πραγματική εφαρμογή του. Υπό το πρίσμα αυτό, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να μελετήσει και να επεξεργαστεί τη βελτίωση της διαδικασίας για την αξιολόγηση των επιπτώσεων της προτεινόμενης οδηγίας.

⁽¹⁾ Συμβούλιο Ecofin της 16.10.2001, Λουξεμβούργο, ανακοίνωση τύπου: 363 αριθ. 12827/01.

Βρυξέλλες, 28 Νοεμβρίου 2001.

Ο Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Göke FRERICHS